

Pracownia Badań nad Potocznym Językiem Rosyjskim przy Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej UG

Dynamicznie rozwijająca się w ostatnich dekadach współpraca sąsiadujących narodów (Polaków i Rosjan), intensyfikacja kontaktów turystycznych, handlowych i naukowych wymaga znalezienia jak najskuteczniejszych metod porozumiewania się. Ważną pozycję w tych kontaktach zajmuje bezpośredni kontakt między obywatelami sąsiadujących ze sobą krajów. Kontakty te mogą mieć mniej lub bardziej oficjalny charakter, ale nawet w przypadku kontaktów sformalizowanych, służbowych istotną rolę pełni tak zwany kontakt towarzyski, który zazwyczaj idzie w parze z oficjalnym. Dla studentów-filologów, którzy na poziomie filologicznym dobrze opanowali język normatywny, literacki, zwykle nie lada problem stanowi umiejętność porozumiewania się w takich okolicznościach.

Kształcenie językowe na poziomie filologicznym zakłada dobre opanowanie literackiego języka rosyjskiego, przy pewnej marginalizacji odmiany potocznej tego języka, co znacznie ogranicza możliwości komunikacyjne i nie zaspokaja oczekiwań i potrzeb komunikacyjnych naszych studentów-rusycystów. Zdając sobie sprawę z głębokich przemian we współczesnym języku rosyjskim, wychodząc naprzeciw komunikacyjnym potrzebom naszych studentów, Pracownicy Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej uważają za konieczne ukierunkowanie badań na współczesny rosyjski język potoczny. „Pracownia Badań nad Potocznym Językiem Rosyjskim”, jako wąsko profilowana jednostka naukowo-badawcza, z powodzeniem może służyć pomocą studentom, pracownikom UG oraz utrzymywać stałą łączność z analogicznymi jednostkami na humanistycznych uczelniach polskich i zagranicznych.

Główne cele i zadania badawcze „Pracowni Badań nad Potocznym Językiem Rosyjskim” można przedstawić jako całokształt opracowań o charakterze metodologiczno-teoretycznym, deskryptywnym, aplikatywnym i pragmatycznym. W tym zakresie kierunki szczegółowe można określić jako:

- ustalenie charakteru zachowań językowych w standardowych sytuacjach oraz określenie ich warstwy językowej;
- określenie charakteru dialogowych i monologowych wypowiedzi spontanicznych; cechy polskiej i rosyjskiej mowy potocznej;

- ustalenie charakteru komunikacyjnego niepełności form fonetycznych, morfologicznych, syntaktycznych w mowie potocznej i ich wypełnienie poprzez konsytuację wypowiedzi;
- zebranie korpusu zapisów (pisemnych i audialnych) różnego rodzaju wypowiedzi spontanicznych oraz określenie zasobu i charakteru leksyki tych wypowiedzi
- odniesienie zebranych materiałów do pragmatyki komunikacji;
- opracowania o charakterze glottodydaktycznym, bezpośrednio odnoszącym się do procesu akwizycji rosyjskiej mowy potocznej w toku studiów filologicznych.

W ramach prac Pracowni zaplanowano (2013 – 2016):

- prowadzenie prac, mających na celu utworzenie i aktualizowanie potocznej bazy leksykalnej o szerokim zakresie tematycznym;
- badanie zachowań językowych użytkowników języka rosyjskiego i polskiego w określonych sytuacjach;
- zebranie korpusu zapisów (pisemnych i audialnych) z różnych źródeł – Narodowy Korpus Języka Rosyjskiego, wywiady spontaniczne, tele show, czaty, fora i inne;
- opracowywanie podręcznika współczesnego potocznego języka rosyjskiego, którego zakres tematyki będzie obejmował sytuacje standardowe i będzie w pełni dostosowany do potrzeb i zainteresowań studentów;
- przygotowanie i opracowanie zbioru dialogów naturalnych, opartych na aktualnym słownictwie potocznym i formach niepełności wraz z pozyskanymi nagraniami (płyta CD);
- upowszechnianie dorobku naukowego osiągniętego w trakcie realizacji prac:
 - a) prowadzenie kursu „Rosyjski język potoczny. Praktyczna nauka” na I roku II st. Kierunku filologia rosyjska, a także sukcesywne wprowadzanie modułu „Rosyjski język potoczny” do zajęć z praktycznej nauki języka rosyjskiego na studiach licencjackich (I stopień);
 - b) przygotowanie artykułów naukowych, monografii poświęconych w/w zagadnieniom językowym z udziałem uznanych w Polsce i świecie autorytetów naukowych w tej dziedzinie;
 - c) zainicjowanie cyklu lingwistycznych seminariów i konferencji międzynarodowych.

Skład Pracowni: dr Żanna Śładkiewicz (kierownik), prof. UG, dr hab. Marcelina Grabska, mgr Olga Jerszowa, dr Irina Lukiyanenka, dr Joanna Mampe, dr Olga Vertinskaya.

Dr Żanna Śładkiewicz jest native speakerem języka rosyjskiego, specjalistą w zakresie nauk humanistycznych, dyplomowanym wykładowcą języka rosyjskiego jako obcego; posiada bogaty dorobek naukowy w szerokim zakresie lingwistycznym. Jest autorką ponad 40 publikacji naukowych z zakresu językoznawstwa słowiańskiego, komunikacji publicznej, osobowości językowych, frazeologii. Jest autorką monografii habilitacyjnej pt. *Felieton polityczny w świetle teorii perswazji językowej*, Gdańsk: wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2013. Dr Śładkiewicz była kierownikiem i głównym wykonawcą wielu grantów BW (w latach 2006, 2009, 2011, 2012). Była aktywnym członkiem Związku Polaków na Białorusi.

Prof. UG, dr hab. Marcelina Grabska poza licznym dorobkiem z zakresu psycholingwistyki i glottodydaktyki w ostatnich latach kierowała szerokimi badaniami z zakresu częstotliwości leksykalnej. Badania te objęły teksty mówione, czaty, fora internetowe, a także piosenek rosyjskich w stylu rap i hip-hop. Zebrała znaczący korpus materiałów multimedialnych. Uzyskane materiały mogą stanowić bazę wyjściową dla celów badawczych i pragmatycznych.

Mgr Olga Jerszowa (Olha Yershova), lektor w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej UG, jest native speakerem języka rosyjskiego, specjalistą w zakresie nauk ekonomicznych oraz rosyjskiej terminografii; zobowiązuje się pełnić funkcję konsultanta językowego i merytorycznego. Mgr Olga Jerszowa posiada doświadczenie w zakresie nauczania języka rosyjskiego na poziomie akademickim oraz praktyki przekładu.

Dr Irina Lukiyanenka, docent filologii słowiano-rosyjskiej Federalnego Uniwersytetu Bałtyckiego im. I. Kanta, autorka ponad 30 publikacji naukowych w rosyjskich i zagranicznych czasopismach naukowych z zakresu lingwopoetyki, dydaktyki języka rosyjskiego oraz szeregu pomocy dydaktycznych. Dr Lukiyanenka jest redaktorem naukowo-metodycznego zbioru "Nowoczesna lekcja języka rosyjskiego", kuratorem naukowo-praktycznego seminarium dla kaliningradzkich nauczycieli języka rosyjskiego. Irina Lukiyanenka jest również autorką kursów z tematyki "Słowotwórstwo", "Morfologia", "Metodyka nauczania języka rosyjskiego", "Wstęp do językoznawstwa", kursów specjalnych "Analiza lingwistyczna tekstów literackich w szkole", "Nietradycyjna lekcja języka rosyjskiego", kuratorem praktyk

pedagogicznych studentów filologii i dziennikarstwa. Jej zainteresowania badawcze obejmują lingwopoetykę, glottodydaktykę, metodykę nauczania języka rosyjskiego.

Dr Joanna Mampe przygotowuje rozprawę habilitacyjną *Konstruktywny potencjał form językowych jako podstawowy czynnik w synergetyce dyskursu rosyjskiego*. Dialog jest tu rozpatrywany jest jako proces synergetyczny i jako produkt tego dynamicznego procesu, gdzie poszczególne repliki współdziałają ze sobą. Poprzez analizę zostaną wyjaśnione właściwości dialogu i mechanizmy współdziałania replik. Efektem tych rozważań będzie ustalenie dialogowych strategii komunikacyjnych. Problematyka ta ściśle wiąże się z wiodącymi założeniami nowej Pracowni.

Dr Olga Vertinskaya, docent filologii słowiano-rosyjskiej Federalnego Uniwersytetu Bałtyckiego im. I. Kanta. Autor 24 naukowych i naukowo-metodycznych publikacji w rosyjskich i zagranicznych wydaniach naukowych, autor kursów z zakresu "Współczesny język rosyjski (Leksykologia)", "Metody nauczania języka rosyjskiego jako obcego", "Technologia komputerowa", "Gramatyka praktyczna języka rosyjskiego (dla obcokrajowców)," "Język komunikacji biznesowej (dla obcokrajowców)," "Lingwostylistyczna analiza tekstu literackiego". Zainteresowania naukowe: stylistyka literatury pięknej, lingwistyka tekstu, metodyka nauczania języka rosyjskiego jako obcego.